

Yukara

(Ainu epikus költemények, részlet)

Három rövid ének

I. Ének, melyet a *Vörös Kakukk* énekelt és táncolt

Mert számosak voltak a napok, melyek visszatértek,
És mert számosak, melyek eltűntek,
Nem tettem semmit, csak zokogtam.
Sírtam, egyre sírtam, hogy felduzzadtak
Mind a vizek:
A folyók,
A mocsarak
És a lápok.
Egy napon
Felnéztem, és –
Ott állt egy kisember
Arany selyemruhába öltözve,
Egy szorosan fejére csatolt kis aranysisakkal;
Arca ragyogott, akár a felkelő Nap.
Ez az isteni szépségű férfi felsikoltott,
Amint felnézett rám a fára,
És mindenféle szitkot szórt felém.
„Hallgass!
Te, mihaszna kakukk!
Hisz te akartál hallani származásodról,
S most csak rísz hajnaltól napestig,
És estétől hajnalig, míg a folyók,
Mocsarak
És lápok
Ki nem száradnak.
És mind az istenek, nagyok vagy sem,
Leszálltak e földre,
Az ember földjére,
Hogy halálba hulljanak az aszályban.

Ha annyira izgat, hogy tudj származásod felől,
Halld hát: Egyszer volt, hol nem volt,
Mikor egy tengerentúli fehér ember
Megirigyelt minket, és eljött az ainuk földjére,
Elejtett egy piros, bőrozott szivartartót,
Mialatt áthaladt a hegy mélységes gyomrában.
Egy isten megkönyörült a szivartartóján,
Amely időközben elrohadt és kővé vált,
Így egy vörös kakukkot csinált belőle.
Most pedig hadd végezzek veled.
Mielőtt istenné válsz,
Emlékezz, mit mondtam neked az imént!"
Szóla ím,
S a kisember ráhelyezett egy kis ezüstnyilat
Egy ezüst íj húrjára, majd kilőtte a nyilat;
Aztán nem tudom, mi történt később.
Amikor magamhoz tértem,
Egy vörös kakukk holtteste volt ott,
És csak ültem a fülei között.
Ez volt az alkalom,
Mikor születésemről tanúságot kaptam.
Az ember, ki mindezt mesélte nekem, a „kultúra istene” volt.
Most, hogy már tudok a születésemről,
Elindulhatok a mennybe, az istenek közé.

– Így beszélte el történetét a *Vörös Kakukk*.

II. Ének, melyet a *Vipera* énekelt és táncolt

Levelek fent,
Levelek lent,
Hullámosak
És hosszúak –
Lökj egy fa mozsártörőt –
Teljes hosszában,
Emelj fel egy fa mozsártörőt –
Teljes hosszában...
Így énekelvén
Tekeregtem testemmel fel és alá
A szétpattanó rizsben.
Aztán
Sammayunkur isten megjelent
Lejövén a hegyről
Hátán szarvashús terhével.
„Adj belőle”, kértem,
És dobott nekem egy darabot.
Ahogy ettem,
Isteni íze volt.
Levelek fent,
Levelek lent,
Hullámosak
És hosszúak –
Lökj egy fa mozsártörőt –
Teljes hosszában,
Emelj fel egy fa mozsártörőt –
Teljes hosszában...

Így énekelvén
Tekeregtem testemmel fel és le
A szétpattanó rizsben;
És ez alkalommal
Okikirimuy isten jelent meg
Leereszkedvén a hegyről
Hátán szarvashús terhével.
Mikor így kértem: „Adj belőle”,
Először egy szúrós pillantást vetett felém helyette, és
Haragja egy pillanat alatt kiült arca minden szegletére,
És felkiáltott:
„Ostoba!
Hogy van merszed embernek való ételt kérni!
Mit mondasz, hol ehetted?
Így mondá,
Majd felkapott, és hozzám vágott egy nagy fabotot.
Aztán nem tudom, mi történt később.
Amikor magamhoz tértem,
Egy vipera teteme feküdt ott, oly nagy, mint egy mozsártörő,
És *Én* csak ültem a fülei között.
Bolond és szégyenletes halált haltam;
Nos, Ti, viperák,
Soha ne szedjétek rá az embert.

– Mondotta történetét a *Vipera*.

III. Ének, melyet a Vidra énekelt és táncolt

Halrekesztéket készítettem a patakban.
Amint mendegéltem, megláttam a halrekesztékben
Egy bekerített lazacot.

Kiemeltem, és azon voltam, hogy visszatérek,
Amikor egy ifjú jó a felső folyás felől;

És így szólott hozzám:

Éjáo-éjáo – Egy húgocskám

Éjáo-éjáo – Van nékem:

Éjáo-éjáo – Neked adom szívesen

Éjáo-éjáo – Cserébe

Éjáo-éjáo – Lazacodért.

Örültem, hogy hallottam

A lányról,

És elajándékoztam a lazacomat.

Aztán a fiatalembert visszatért,

Amint elhagyta a felső folyást,

És így szólott hozzám:

Éjáo-éjáo – Íme hát a jussod,

Éjáo-éjáo – Egy tökfilkó!

Éjáo-éjáo – Rusnya tökfilkó!

Éjáo-éjáo – Hogy gondoltad, hogy van húgom?

Éjáo-éjáo – Csúnyán rászedtelek téged

Éjáo-éjáo – És simán elhittél mindent.

Éjáo-éjáo – Bruhaha!

Mondá ezeket az ifjú, majd elfutott.

Elöntött a méreg, futottam utána,
Futottam, míg egy lyukhoz nem értem;
Aztán beugrottam a lyukba.
Egy rókát pillantottam meg benne,
Mely lazacom ikráit örölte
Egy fatálban
Haragom hevében
Elkaptam a tálat előle,
És ráborítottam az összes örölt ikrát
A róka fejére.
Ez az oka annak,
Hogy a róka örökre vörös maradt.

– Így végződik hát a *Vidra* története.

(A Kamuy-Yukara alapján angolra fordította: Kiyoko Miura (1968). A magyar fordítást készítette: Fodor György.)